

Priopćenje za medije

Luxembourg, 1. ožujka 2023.

Revizori pozivaju na dodatno pojednostavnjenje složene financijske strukture EU-a

- *Tijekom posljednjih 15 godina broj financijskih instrumenata koji nisu obuhvaćeni proračunom EU-a umnogostručio se, čime se povećala složenost financijske strukture EU-a*
- *U slučaju nekih od tih instrumenata ne obavlja se dostatna revizija uspješnosti i ne postoji nadzor na razini Europskog parlamenta*

Nesustavan pristup primjenjivan desetljećima pri uspostavi financijske strukture EU-a doveo je do neujednačene strukture sastavljene od pojedinačnih elemenata koja je pretjerano složena i za koju se ne može snositi potpuna javna odgovornost, stoji u novom izvješću Europskog revizorskog suda (Sud). Njezin središnji element čini proračun EU-a, ali ona uključuje sve veći broj instrumenata izvan proračuna EU-a i hibridnih instrumenata. Broj tih novouspostavljenih instrumenata umnogostručio se tijekom posljednjih 15 godina te su revizori preporučili da se ulože dodatni napor u njihovu konsolidaciju.

„Europski parlament opisao je trenutačnu financijsku strukturu EU-a kao sustav fondova i instrumenata oko proračuna EU-a”, izjavio je François-Roger Cazala, član Suda koji je predvodio ovu reviziju. „Iako postoje razlozi za njihovu uspostavu, smatramo da su za povećanje učinkovitosti i transparentnosti u dodatnoj mjeri potrebni pojednostavnjenje i odgovornost.”

Revizori su procijenili zašto se povećao broj diversificiranih instrumenata koji nisu u cijelosti integrirani u proračun EU-a. Utvrdili su da su u većini slučajeva razlozi za zadržavanje tih instrumenata izvan proračuna EU-a proizlazili iz pravnih, političkih ili gospodarskih okolnosti u trenutku uspostave svakog instrumenta. Na primjer, instrumenti koji se temelje na zaduživanju i kreditiranju i kojima se pruža financijska pomoć morali su se osmisliti izvan proračuna EU-a jer nije moguće uzimati zajmove u okviru proračuna EU-a. Ti su instrumenti uglavnom uspostavljeni u svrhu pružanja što bržeg odgovora na krize (tj. zbog neposredne potrebe za pružanjem financijskih sredstava Grčkoj i odgovora na krizu državnog duga iz 2010.).

Iako je njihova uspostava opravdana, u slučaju mnogih instrumenata nije obavljena odgovarajuća prethodna evaluacija: odabrani način na koji su osmišljeni (uključujući njihovu izvanproračunsku prirodu) u većini slučajeva nije potkrijepljen procjenama učinka ili sličnim prethodnim evaluacijama. Zbog toga

U ovom priopćenju za medije iznesene su glavne poruke tematskog izvješća Europskog revizorskog suda. Cjeloviti tekst izvješća dostupan je na eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

ujedno nije moguće dokazati da je uspostava izvanproračunskog instrumenta bila bolji izbor od upotrebe proračuna EU-a te da je predloženi instrument bio najučinkovitije rješenje, navode revizori.

Drugi elementi instrumenata znatno se razlikuju, čime se povećava razina složenosti, primjerice mehanizmi upravljanja, čak i u slučajevima u kojima nije bilo mnogo razloga za to, na primjer u slučaju sličnih instrumenata zaduživanja i kreditiranja. Osim toga, postoje razlike među izvorima financijskih sredstava i načina na koje se pokrivaju potencijalne obveze.

Javnim nadzorom jamči se da su financijski instrumenti legitimni, opravdani i da se za njih može snositi odgovornost, no nad financijskom strukturom EU-a ne provodi se cjeloviti nadzor. Revizori preporučuju da se prikupi i objavi konsolidiran i cjelovit skup informacija o svim instrumentima. Iako se izvješće o proračunskoj transparentnosti koje je Europska komisija nedavno uvela smatra korakom naprijed, njime nisu obuhvaćeni svi instrumenti. Nadalje, ovlastima Suda za obavljanje revizije uspješnosti nisu obuhvaćeni svi instrumenti, a nadzor koji obavlja Europski parlament također nije cjelovit. Time se stvara praznina jer se priroda ili stupanj javnog nadzora, a time i odgovornosti, mogu razlikovati ovisno o vrsti instrumenta financiranja koji se upotrebljava.

Revizori primjećuju da su se mehanizmi fleksibilnosti proračuna EU-a povećali u sklopu financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027., čime bi se trebalo omogućiti da se proračunom EU-a pruži bolji odgovor na nepredviđene potrebe i da se smanji potreba za uspostavom posebnih instrumenata. Ujedno je ostvaren napredak u konsolidaciji niza instrumenata u proračun EU-a. Međutim, odgovor na krizu uzrokovanu bolešću COVID-19 doveo je do uspostave dvaju novih instrumenata (SURE i NextGenerationEU) te još nije u cijelosti iskorišten potencijal za pojednostavnjenje, posebice u slučaju instrumenata kojima se pruža financijska pomoć državama članicama i određenim zemljama izvan EU-a. Revizori preporučuju Europskoj komisiji da predloži integriranje Fonda za modernizaciju u proračun EU-a te integraciju i konsolidaciju postojećih instrumenata financijske pomoći.

Kontekst

Velika većina proračuna EU-a upotrebljava se za financiranje programa potrošnje koji se financiraju ili za koje se obveze preuzimaju u okviru planiranja proračun EU-a (takozvani višegodišnji financijski okvir ili VFO). Sud ima potpune ovlasti za obavljanje revizije nad svim sredstvima iz proračuna EU-a. Ovim su izvješćem obuhvaćeni instrumenti koji uglavnom nisu obuhvaćeni proračunom EU-a u okviru kojih bi se mogle provoditi nove operacije u razdoblju 2021. – 2027. ili kojima se nastavljaju ostvarivati znatna imovina ili potencijalne obveze za države članice EU-a. Sud ujedno ima revizijske ovlasti za mnoge instrumente analizirane u ovom izvješću, ali ne za sve njih. Za ESM, EFSF i EIB angažira se privatni vanjski revizor, kao i za Europski instrument mirovne pomoći i Fond za modernizaciju, za koje još nije izrađeno revizijsko izvješće jer su uspostavljeni nedavno. U slučaju jamstvenog instrumenta za Grčku revizijske ovlasti imaju vrhovne revizijske institucije država članica EU-a koje izdaju zajmove. Sud je u prethodno objavljenim dokumentima predložio, a to je ponovio i u ovom izvješću, da bi trebalo uvesti revizijske ovlasti za sve vrste financiranja politika EU-a i da bi Sud trebao biti pozvan da provodi reviziju nad svim tijelima osnovanima na temelju sporazuma izvan pravnog poretka EU-a radi provedbe politika EU-a. Slično tome, Europski parlament pozvao je na veću izravnu uključenost Suda u provedbu revizija nad tim instrumentima, a Sud je pozvao Europski parlament da provodi opsežniji nadzor.

Tematsko izvješće 05/2023 „Financijska struktura EU-a – Niz pojedinačnih sastavnica koje zahtijevaju dodatno pojednostavnjenje i više odgovornosti” dostupno je na [internetskim stranicama Suda](#).

Kontakt za medije

Služba Suda za odnose s medijima: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547
- Damijan Fišer damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502